

SARNA (44) *sb f*

sarna (44), [**sarnia**].

sarn- (33), sárn- (4); sárn- *Mącz* (3), *KochDryas*; *końcowe a jasne* (w tym 1 r. błędne znakowanie).
sg *N sarna* (12). ◇ *G sarny* (4). ◇ *D sarnie* (2). ◇ *A sarnę* (8). ◇ *V sarno* (1). ◇ *pl N sarny* (3). ◇ *G sárn* (1), [**s(a)rń**]. ◇ *D sarnom* (1). ◇ *A sarny* (10). ◇ *I sarnami* (1). ◇ *du N (cum nm) sarnie* (1) *PudłFr* 56.
Sł stp notuje, Cn s.v. sarn, Linde XVI – XIX w.

1. zool. Ssak z rzędu parzystokopytnych (*Artiodactyla*) (*samiec lub samica*) z rodziny jeleniowatych (*Cervidae*), występuje w całej Europie i na Kaukazie (28) :

a. *Capreolus capreolus* (L.); *sarna europejska; caprea Mymer*¹, *Mącz, Cn; capreolus Cn* (27) : *Mymer*¹ 26v; Bo ia wiem co powinność/ á co cnotá niefie/ wżák wiefz zem fie s Sárnami/ nie vchował w lesie. *RejZwierz* 76v, 114v; *Caprea, Sarna/ dzika kozá. Mącz* 34b; [**BielawMyśl C2; Jest też i zwierzu niemało w tej puszczej, sarń zwłaszcza LustrMaz I 21**].

W połączeniach szeregowych z nazwami innych zwierząt (14): ktore [zwierzęta] im cienczyfze nogi maia tim pędfze fá, iako ieft farna, zaiąc, chart. etc. *GlabGad F3v, P3; RejRozpr C3; KromRozm III B8; Więc żwirzatká rozliczne pod drzewy buiáia/ Rogi dziwne y bárwy ofobliwe máia. Lofie/ Lánie/ Ielenie/ Sárny/ Dániele/ By namniey fie nie boiąc/ chodzą sobie śmieie. RejWiz* 24v, 31; *RejFig Cc7v; RejZwierz* 100v; *OrzQuin Q4v; SienLek* 31; *Tám wiedzie myfl płocha/ gdzye fie ktho w czym kocha. A widzimy to y we żwirzétách/ bo vżrzyłz ná iednym polu kozę/ zaiącá/ biocianá/ krowę/ wilká/ fárnę/ plá/ á káždy z nich tego fżuka w czym fie kocha. RejZwierz* 91v, 247v; *KochMon* 20; *Ale iefli cię ráczey myfliwa myfl wiedzie Ná dzikie wieprze iechác/ álbo na niedzwiedzie/ Lubo farny po pułczy gonic wiátronogie/ Wfzyftkiego tu/ Krolu moy/ naydziefz mnoftwo frogie. KochDryas* [A3]; [**Gonia theż pfi Ielenie/ Sarny/ Swinie dzikie/ wilki wżakofz z pomocą fieci y łowczow na mieftczach kędy przechadziai zaftawionych Cresc 1549 634; Cresc 1571 618 (Linde), 623 (Linde)**].

W porównaniach (7): Nie dármoc v błazenká by v Sárny vfzy/ Bo wierz mi iż sobie w tym káždy dobrze tufzy. Iż o nim nic nie fłychác á nic nikt nie rzeczé *RejWiz* 41v, 39v; *OrzQuin Q4v; Ktory koń iáko krowá álbo iáko fárná poślednimi nogámi chodzi/ then rad dobrze fkacze/ y rychło biega. SienLek* 187; *RejZwierz* 85v; *Nie przeciw fye Zośi Bo tę miłość nośi/ Ze muśi fkákác/ iáko fárná w leśie KochPieś* 22; *Ták fie brzydżimy/ nábzyt Lichwiarzem okrutnym/ [...] Ktorego dobrodżiefstwo ieft iáko ponętá: Bo tą vbogie ludzi połowi do fzczétá: iáko ptafznik Cietrzewie/ czubáte czeczotki iáko Sárny myśliwiec/ y rybołow płotki. KlonWor* 75.

Szeregi: [**»sarna albo leśna kozka«: wżákoż może młodego [orta] vkroćić y wyćwiczyc/ iż też będzie gonił ptaki wielkie/ á zwłafzczá zaiące/ kroliki y fárny álbo leśne koski z pomocą płow. Cresc 1571 623 (Linde), 618 (Linde).**]

»sarna albo łania« (1): [**Miesław stary**] okrutny/ frogi y drapieżny był ná poddane fwoie/ thák iż dla iedney Sárny álbo Lániey zámordował dziefięc głow ludzkich. *BielKron* 355v. [**Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.**]

Żart. (1): (*nagł*) O fobie. (–) **O**Biecáli mię byli dwa vzcíc żwierzyną: **Y** ia do nich: áli dwie fárnie pod pierzyną. *PudłFr* 56.

Przen (1) : [Zefira mówi do Józefa:] Bo żaczni [!] czo rozum maią Pilnie fie o to łtaraią Aby mieli łaskę moię A ia o to nicz nie łtoię Czo ciebie potyka darmo A obacz fie diablo [lege: diabla] łarno Bo cie ta rzecz nie rufzyła Bych też z wirzęciami [lege: z zwirzęciami] mowiła RejJóz E3v.

b. *Capreolus pygargus (Pallas); sarna syberyjska, występuje od Uralu do Mongolii (1)* : Pygargus, Niewyaki rodzaj łarn/ też niewyaki ptak z rodząy orlego [tj. *Circus pygargus (L.)*, błotniak popielaty]. *Mqcz* 333d.

2. *zool. Gazella dorcas L.; gazela dorkas, ssak parzystokopytny (samiec lub samica) z rodziny wołowatych (Bovidae), żyje w północnej Afryce, bardzo szybko biega; dorcas Murm, BartBydg, Miech, Mqcz, Calep, Cn; caprea Murm, BartBydg, Vulg, PolAnt; oryx Cn (16)* : Cicurare dorcama, Ogłaskać Sarnę. *Mqcz* 53a; Táz wilgotność [tj. deszcz] y łáfy żywi niezmierné/ Y Cedry ná Libanie twą [Panie] ręką łzczepioné. Tám wróble gniazdá nołzą: iodłá boćianowi/ Sárnóm górá miełkáníé łkáłá królikowi. *KochPs* 155; *Calep* 341a; [sarna dorcas i(d est) caprea *ReuchlinBartBydg* k3v, f2].

W połączeniu szeregowym z nazwami innych zwierząt (1): zwierzęta v nich [Tatarów] łą Ielenie/ Łanie/ Sarny j zwierze iedno nigdzie indzie niewidane ktore Swak zową barzo prętkie *MiechGlab* 23.

W porównaniach (3): Podobny iest namilłfy moy Sárnie/ y młodemu Ielonkowi *Leop Cant* 2/9; Dwie pierśi twoie iáko bliźniát dwoie v łárny/ ktore łię páłá miedzy lilijámi. *BudBib Cant* 4/5, 1.*Par* 12/8.

Szeregi: »sarna i (albo) jelen (polny) (a. jelonek)« (4): Poprzyłięgam was corki Ieruzálem przez Sárny y Ielenie połne [!] [per capreas cervosque camporum]/ ábyście nie budzili/ [...] namilłfey moię *Leop Cant* 2/7; iedz mięło wedle błogósláwieńłtwá Iehowy Bogá twęgo/ ktore dał tobie/ we włęcz bronach twoich nieczyłty y czyłty ięć ie będą iáko łárnę y ieleniá [sicut capream, et sicut cervum]. *BudBib Deut* 12/15, *Deut* 12/22, *Cant* 2/17. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»dzika koza albo (vel) sarna« = *dorcas, caprea BartBydg (2)*: *BartBydg* 45; Caprea est sylvestris capra, ein wilde geis oder reech. Dzyka kozá álbo łárná. Dorcas idem *Murm* 39; [Sarna, dzyka Coza abo Cozyel ibex ..., caprea ..., dorcas *ReuchlinBartBydg* p3].

»sarna i (albo) łania polna« (2): *BibRadz Cant* 2/7; Poprzyłięgam was cory Ierufzalimłkie przez łárny álbo przez łanie polne [per capreas, vel cervos]/ ábyście nie budziły/ áni porułzáły miłóści poki oná záchce. *BudBib Cant* 3/5. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

a. *Przekład imienia „Dorka” (1)* : A byłá w Ioppie niektora vczenniczká imieniem Tábithá/ ktora wyłóżywłzy zowie łię Dorká. (*marg*) Dorká, po Polsku Sárná. (–) *WujNT Act* 9/36.

3. [n-pr *Imię psa*: Ktora [suka] iada mąkę z źiárná/ Názowiełz że to iest Sárná. *BielawMyśl C (Linde)*.]